

Energi- og miljøkomiteen

Tel: +47 481 71 000
firmapost@norskog.no
www.norskog.noenergi-miljoe@stortinget.no

NO 956 911 117 MVA

Vår dato: 18.03.2020

Vår ref: AR/BEL

Deres ref:

Høringsuttalelse fra NORSKOG til dokument 8/67 (Ap) og 8/77 (FrP)

NORSKOG er meget fornøyd med den intensjon som ligger bak forslagene fra Ap, FrP og tidligere forslag (Dokument 8:41 S (2019-2020)) fra Sp. Alle disse viser et tydelig ønske om at rovviltbestandene i Norge skal forvaltes i tråd med Stortingets vedtak i rovviltforliket og at bestandene ikke skal overstige de bestandsmål Stortinget har satt. Selv om forslagene har noe ulikt innhold er målet for alle at bestandsmålene skal overholdes og det skal bli lettere å ta ut individer av rovdyr når bestandsmålet er nådd. Det bør derfor være et godt grunnlag for et flertall i Stortinget for presiseringer i Naturmangfoldloven og føringer for rovdyrforvaltningen som medfører at de bestandsmålene som er satt for rovdyrartene i større grad blir vektlagt i rovdyrforvaltningen. Det er helt avgjørende nå at konfliktnivået senkes, og at man får en forutsigbarhet i forvaltningen.

NORSKOGs generelle vurdering er at gjeldende regelverk allerede er tydelig på at rovviltbestandene skal forvaltes ut fra bestandsmålet. Følgelig burde ikke en lovendring være nødvendig eller få særlig stor betydning. Problemet har vært at det gjennom regjeringsavtaler er lagt premisser for en utøvelse av rovdyrforvaltningen som avviker fra Stortingets intensjon og vedtak. NORSKOG mener derfor at en lovendring i tråd med forslagene vil være viktig, for å tvinge forvaltningen til å legge større vekt på bestandsmålet i sine vurderinger og vedtak. NORSKOG ser det som viktig at en lovendring ikke medfører at naturmangfoldloven kommer i strid med Bernkonvensjonen. Det er ikke en slik motstrid mellom Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven i dag. Dette ble senest slått fast av Borgarting lagmannsrett i dom av 29. januar 2020. Det er videre viktig at lovendringen ikke medfører at det blir vanskeligere å gjennomføre uttak av rovdyrarter hvor bestandsmålet ikke er nådd slik tilfellet er i dag for bjørn og gaupe.

Forslag fra Ap:

§ 18 annet ledd skal lyde:

Vedtak etter første ledd bokstav a til f kan bare treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse og formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Det skal ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget, er nådd.

Representantene foreslår at naturmangfoldloven presiseres. Lovforslaget medfører at det ved vurderingen av bokstav c skal legges vekt på om bestandsmålet for rovdyrarten er nådd. I praksis vil

dette bety at det skal mindre til før de offentlige interessene som taler for uttak, er av vesentlig betydning når bestandsmålet er innfridd. NORSKOG støtter en slik presisering.

Forslag fra FrP:

- 1. Stortinget ber regjeringen snarest, og senest innen utgangen av april 2020, komme tilbake til Stortinget med et konkret forslag til endringer i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, som uttømmer handlingsrommet etter Bernkonvensjonen for å ta hensyn til andre offentlige interesser av vesentlig betydning, herunder en klar forståelse av at å føre en forvaltning av ulv i tråd med Stortingets fastsatte bestandsmål er en slik offentlig interesse.*

Intensjonen i forslaget er identisk med forslaget fra Ap. NORSKOG ber Ap og FrP finne sammen om et felles forslag og derigjennom skape grunnlag for et bredt flertall i Stortinget. NORSKOG vil understreke at ulvens predasjon på hjortevilt medfører omfattende økonomiske tap for jaktrettshaverne og at denne type tap må anses som en offentlig interesse av vesentlig betydning og bør tillegges vekt ved uttak av ulv når bestandsmålet er nådd.

- 2. Stortinget ber regjeringen senest i august 2020 legge frem en gjennomgang av potensialet for skade på beitedyr begått av ulv fra ulvesonen, herunder betydningen dette kan ha for å fatte fellingsvedtak etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Landbruksdirektoratet og Norsk institutt for bioøkonomi involveres i arbeidet.*

NORSKOG støtter forslaget da det vil gi ytterligere og mer presis informasjon om risiko for skade. I forbindelse med KLD sitt vedtak om ikke å ta ut Mangen- og Rømskog-revirene skriver KLD at dersom det skal åpnes for felling, må det foreligge et skadepotensial eller offentlige interesser av vesentlig betydning som begrunner uttaket. Forslaget fra FrP vil sikre dokumentasjon av skadepotensial og hvordan dette skal vektlegges ved vedtak om felling av rovdyr.

- 3. Stortinget ber regjeringen snarest og senest innen august 2020 legge frem et forslag om å innskrenke det samlede forvaltningsområdet for ulv med 20 pst., samt en vurdering av hvilke områder som bør tas ut for å dempe konflikter med beitenæringen og hvilke konsekvenser dette kan ha for mulighetene for å forvalte bestandsmålet.*

NORSKOGs primære syn er at rovviltsona bør fjernes. Sona fører i dag til at grunneiere og næringsutøvere innen en avgrenset del av landet bærer den vesentlige del av belastningen ved å ha ulv i Norge. Forvaltningen dreier stadig i en retning hvor ulvesona fremstår mer og mer som et ulvereservat hvor andre interesser fortrenges. Ulvesona er følgelig et konfliktskapende virkemiddel. NORSKOG har beregnet de økonomiske tapene for jaktbasert utmarksturisme innen ulvesona til å være om lag 30 millioner kroner pr år og at tapene i verdi på skogeiendommene er om lag 8-900 millioner kroner. Tapene blir i ubetydelig grad kompensert. Dette på tross av at Stortinget i rovviltforliket ba regjeringen om å utrede en erstatningsordning for tap av rettigheter. Grunneierne opplever at regjeringen har vridd seg unna dette ved et prokuratorknep hvor det gis 20 millioner kroner til berørte kommuner. Av dette når en svært liten andel fram til de som lider de faktiske økonomiske tap. Når tapene ikke kompenseres opplever det av grunneierne som at noen få privat personer skal dekke kostanden ved storsamfunnets ønske om å gjeninnføre ulv i Norge. Det er ulvesona som konsentrerer ulven og tapene til et avgrenset område. For NORSKOG er erstatning til

grunneierne for tap det materielle innholdet i jaktretten og de tap som oppstår i jaktbasert utmarksnæring en absolutt forutsetning for å akseptere gjeninnføring av ulv i Norge.

4. *Stortinget ber regjeringen endre bestemmelsene for lisensfellingsperioden for ulv slik at det ikke differensieres mellom områder i og utenfor ulvesonen. Lengden på lisensfellingsperioden utenfor ulvesonen skal legges til grunn.*

NORSKOG mener at perioden for lisensfelling i og utenfor sonen i størst mulig grad bør være sammenfallende. Det bør kun være biologiske/dyrevelferdsmessige årsaker til at fellingsperioden skal være avgrenset. Lisensfellingsperioden må omfatte jaktsesongen for hjortevilt. I den tiden er det mange jegere i skogen og grunnlaget er dermed lagt for et effektivt uttak av ulv til en lav kostnad. Dette vil også være et konfliktdepdende tiltak da jegerstanden nyter godt av muligheten for felling av ulv.

5. *Stortinget ber regjeringen gi rovviltnemndene full instruksjonsmyndighet over egne sekretariat.*

NORSKOG støtter forslaget. Fylkesmannens miljøvernavdeling fungerer som sekretariat for rovviltnemndene og skal tilrettelegge for nemdenes behandling av rovviltforvaltningen. Fylkesmannen er statens representant i fylket og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringen. KLD har betydelig innflytelse over hvordan fylkesmannsembetet utøver sin saksbehandling. Følgelig blir det et paradoks når KLD klager på utilfredsstillende saksbehandling hos rovviltnemndene. For å tydeliggjøre ansvar støtter NORSKOG forslaget. Vi vil også legge til at det er viktig at nemdene sikres tilstrekkelige ressurser til å dekke nemdenes eget arbeid.

6. *Stortinget ber regjeringen klargjøre rovviltnemndenes ansvar for å tilstrekkelig begrunne fellingsgrunnlag og lovanvendelse i hvert enkeltstående fellingsvedtak.*

NORSKOG støtter forslaget da det tydeliggjør avgrensning av ansvar mellom KLD med tilhørende fagorgan og rovviltnemndene. Dette forslaget bør føre til at vi unngår en slik situasjon som vi opplevde under KLD sin behandling av klager hvor vernet av Mangel- og Rømskogrevirene bl.a. ble begrunnet med manglende utredning av revirenes betydning for andre offentlige interesser.

7. *Stortinget ber regjeringen gjennomføre GPS-merking av hele den norske ulvebestanden. Informasjonen gjøres tilgjengelig når skadefellingsvedtak er fattet.*

NORSKOG er usikre på effekten av dette forslaget. Det vil åpenbart bli enklere å finne og ta ut GPS-merkede individer når vedtak om felling er fattet. Vi anser det imidlertid som lite realistisk at man klarer å GPS-merke alle individer og da er effekten redusert og usikkerhet skapt. Dersom forslaget skal gjennomføres bør det sees i sammenheng med fastsetting av bestandens størrelse. Dagens metodikk for å fastslå ulvebestandens størrelse baserer seg utelukkende på identifisering av sportegn og DNA-prøver. Kravene som settes for å kunne dokumentere et ulverevis eksistens er så strenge at myndighetenes bestandsdata gir en systematisk underrapportering av den norske ulvebestanden. Dette medfører igjen at vedtak om uttak av ulv fremstår mer negativt enn hva reelt sett de er. I tillegg medfører underrapporteringen en grunnleggende mistillit til hele rovviltforvaltningen. Når folk lokalt observerer enkeltindivider, par eller ulveflokker som ikke er oppført i oversikten over ulv i Norge skapes det en oppfatning av at miljøforvaltningen bevisst underslår fakta. Når dette sees i

sammenheng med forvaltningens omfattende motvilje mot å følge opp Stortingets vedtatte bestandsmål, ulike krumspring for å vanskeliggjøre uttak av flokker som er vedtatt felt, og unnlatelse av å etablere tidligere nevnte ordning med kompensasjon for tapte inntekter i jaktbasert utmarksnæring, så bidrar det til et mønster som forsterker mistilliten. NORSKOG mener derfor at det er absolutt nødvendig at det lages en bestandsmodell for ulv basert på statistisk modellering som gir et troverdig uttrykk for størrelsen på den norske ulvebestanden. Tilsvarende modeller lages for andre viltarter. I dag nullstilles ulvebestanden den 1.oktober hvert år og ny bestandsvurdering bygges gradvis opp etter hvert som ny informasjon registreres. Mangel på snø gjør en metodikk bygget på sporing lite hensiktsmessig. De strenge kravene til registrering gjør metodikken lite troverdig. En statistisk modell vil ikke nullstilles årlig, men ny informasjon vil gradvis øke modellens treffsikkerhet. I tillegg vil modellen gi grunnlag for å predikere bestandsutvikling ved ulike uttak av bestanden. I utviklingen av en slik modell kan GPS-merking av all ulv være til nytte.

NORSKOG anmoder derfor Stortinget om å be regjeringen etablere en statistisk bestandsmodell for den norske ulvepopulasjonen.

NORSKOG vil avslutningsvis påpeke at tilliten til KLD som øverste forvaltningsorgan for ulveforvaltningen er på et lavmål. Som tidligere påpekt er det KLD sin motvilje mot oppfølging av Stortingsflertallets vedtatte bestandsmål og rovdyrpolitikk som har utløst de representantforslagene som nå skal opp til votering. NORSKOG mener at det må vurderes å restarte rovdyrforvaltningen ved å overføre ansvaret for forvaltningen av de store rovdyrene til Landbruks- og matdepartementet. Da vil man få samlet ansvar for beitenæring, ansvar for det jaktbare viltet og for rovdyrforvaltningen i ett og samme departement. Det bør være det beste grunnlag for en helhetlig og balansert forvaltning av våre rovdyr.

Med vennlig hilsen
NORSKOG

Arne Rørå
Adm.dir